

BUNUL ECONOM

REVISTĂ PENTRU AGRICULTURĂ, INDUSTRIE ȘI COMERCI.

ABONAMENTUL:

Pe an cor. 5; pe jumătate an cor. 250.
Pentru România 15 lei pe an.

INSERTIUNILE:

să socotesc după tarifa, cu prețurile
cele mai moderate.

Abonamentele și inserțiunile să plătesc totdeauna înainte.

Insoțiri de credit la sate.

Fără bani și fără credit, nu poți face nimic. Sătenii, cum am zice, au de toate, numai bani n'au. Băncile noastre, înființate pentru a sări în ajutorul sătenilor s'au înmulțit și pe semne să vor mai înmulți încă așa de tare, încât în loc să ajutoreze pe sătean mai iute îl încurcă, dar' și ele să încurcă, pentru că votează împrumuturi cambiale uneia și acelei persoane fără de a ști una de alta. Săteanul văzând această ușurință, să face și el ușurel, și atâtea împrumuturi face pe la toate băncile până când i-să înfundă și își perde moșioara.

În urma aceasta, toate băncile dela cari au împrumutat bani, afară de aceea care a fost știut să se asigureze la locul prim pe moșia lui, păgubesc.

Cazurile acestea sunt cele mai neplăcute ataceri pentru-că a-ți plăti datoria este o sarcină destul de grea, dar' a mai și plăti datoria altuia făcută în modșuratic, aceasta este o greutate fără seamăn de mare, pentru cei cari s'au subscris pe cambiu, de giranți.

Să gândesc acum oamenii de valoare, cum ar putea sătenii și băncile să scape de halul acesta la care au ajuns.

Unii abia acum vin, la ceea-ce reuniunea rom. de agricultură din Sibiu de mult timp lucră, la înființarea însoțirilor de credit, sistemul așa numit »Raiffeisen«.

Acest feliu de institut de bani să întemeiază pe răspunderea solidară ce o iau cei întovărășiți cu toată averea lor unul pentru altul.

Tocmai răspunderea aceasta face, de până acumă nu s'a putut generaliza peste tot locul.

Insoțirile acestea însă, nu s'au înființat și nu s'au generalizat la noi prin comunele rurale, nu atât din motivele răspunderii ce o iau membrii ei unul pentru altul, cât din motivul că băncile noastre făcute pe acții, nu le-a încurajat până azi, precum să cerea să facă aceasta.

Primul institut, care a dat mai multă atențiune și îngrijire acestor fel de însoțiri este »Cassa de păstrare din Săliște«. Acum vedem că și »Ardeleana« din Orăștie s'a pus pe o astfel de pornire bună. Numai cât dela o pornire cu minte, cum citează »Revista economică«, până la îndeplinirea afacerii după modelul »Cassei de păstrare săsească din Sibiu« și »Centrala băncilor populare din România«, mai este încă mult de jucat.

Noi din partene ne vom nisui, a da toate îndrumările de lipsă la înființarea însoțirilor la sate după sistemul și statutele »Raiffeisen«, pentru-că totdeauna am fost în idee sprijinitorii acestui sistem, nerealizat la noi până azi din motivul arătat.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Ziarele noastre ca element cultural.

Oamenii nostri atribuesc presei felurite roluri.

Unii socotesc, că rolul presei e de a oglindi complect și în mod obiectiv toate manifestările și toate evenimentele zilei, de aci, ziarele informative, care au de deviză: *ultimele știri din lumea întreagă.*

Alții socotesc, că presa trebuie să aibă o atitudine critică față de viața publică, judecând adecă fiecare fapt și fiecare eveniment și împărțind tuturor o anumită părere, o anumită judecată asupra oamenilor și asupra faptelor — de aci ziarele de ordin critic, care presupun că reprezintă »opinia publică«.

Cea mai mare parte din lumea noastră socotește, că adevăratul și cuvenitul rol al presei este acela de a sta în serviciul diferitelor partide politice, pasionând publicul cetitor, prin desvălirea tuturor chițibușurilor, tuturor conflictelor, tuturor certurilor, tuturor nimicurilor de culise, petrecute între bărbații politici mari și mărunți. Aceasta-i presa politică, presa de partid, împărțită de obicei în trei

tabere: presa guvernamentală, presa opoziției și presa independentă.

Așa să prezintă, în linii mari, presa noastră, vorbind firește de presa bucureștiană, de ziarele care să bucură de o răspândire mai largă și care prin urmare exercită o influență vădită asupra lumii noastre cetitoare.

Mai sunt apoi ziarele, care apar prin capitalele de județ și prin anumite colțuri de țară, așa zisele ziare provinciale, închinată și ele numai luptelor politice, apărând fiecare partidul pe care-l reprezintă și împrumutând tonul, pe care-l dau ziarele respective din centru.

Ziarele noastre, prin urmare, informează asupra evenimentelor și faptelor zilei, judecă și socializează păreri asupra oamenilor și faptelor lor și fac politică, adică apără interesele și prestigiul partidelor respective.

Ziarele noastre însă nu *cultivă*, nu răspândesc elemente de *educație sufletească*, căci mai sunt oameni, cari socotesc, că presa trebuie să aibă față de masele largi ale poporului un rol cultural-educativ, un rol de îndrumare dreaptă și sănătoasă a minții și a inimii și acest rol nu-l au ziarele noastre.

Lăsând la o parte acel ziar, cu desăvârșire informativ, care e »Universul«, toate celelalte ziare ale noastre sunt înghițite de luptele politice și cum politica, așa cum e înțeleasă la noi e o adevărată plagă a vieții noastre, presa a devenit și ea în mod firesc, un element de distrugere și de zăpăcire a minților noastre.

Ziarul fiind organ al partidului cutare, toate informațiile și judecățile pe care le socializează sunt date prin prisma interesului strămt și neghiob al partidului așa, că asupra aceluiași fapt, asupra aceleiași chestiuni, cetitorul nostru primește o mulțime de păreri și o mulțime de judecăți, de aci zăpăceala, lipsa de orientare și lipsa unei opinii publice sănatoase.

Apoi ziarele noastre corump și imputregăesc sufletul nostru, căci toate pornesc din dorința de a câștiga și nu din dorința de a cultiva și a călăuzi și pentru ca să și asigure o răspândire cât mai largă, caută să adulmece și să exploateze slăbiciunile mici și mari, păcatele mari și mici ale lumii noastre.

Vedeți, lumea noastră, în păturile ei de sus și de jos e lipsită de o cultură serioasă a minții și inimii și nu să bucură prin urmare de o viață sufletească temeinică, de o viață sufletească curată, senină și bogată în mulțumiri adevărate, în mulțumiri de ordin intelectual.

Și totuși această lume săracă la suflet, simte nevoie în mod firesc ca mintea să fie hrănită cu gânduri nouă și inima ei să încerce fiorul simțirilor înviorătoare.

Ei bine, zărele noastre exploatează această lipsă de cultură serioasă și oferă zilnic lumii noastre drept hrană cel mai scandalos material de informație precum: sinucideri amoroase, răpiri senzaționale, »deflorări« cu amănunte picante, — și câte și mai câte lucruri de acestea, pe care lumea noastră le cetește cu patimă... și mintea ei găndește... și inima ei de sigur, că simte frumos...

Și în sfârșit, zărele noastre caută informații de acelea, care zgudue și alarmează sistemul nervos amortit și pervertit al lumii noastre, adică al unei anumite lumi, care să întinde dela mahala și până în casele aristocratice.

Nu mai vorbesc de acel ziar »Țara« și iarăș de acel ziar, al cări nume când îl pronunț, am impresia că mi pângăresc buzele, de acel ziar »Adevărul«, o rușine a țării noastre. Aceste două zăre exploatează în chipul cel mai murdar lipsa noastră de cultură serioasă, popularizând cele mai scandaloase romane de toileton și de fasciculă și căutând în totdeauna să alarmeze opinia cu știri senzaționale.

Zărele noastre prin urmare zăpăcesc și corump, fiindcă ele nu să înfățișează în numele culturii, în numele literaturii senine și sănătoase, ci în numele leptelor murdare de partid, în numele intereselor mărunte și în numele spiritului de exploatare.

Spusa dlui Iorga de acum doi ani: *Ni lipsesc zărele!* încă nu și-a pierdut actualitatea.

Dar' ne lipsesc zăre de cultură.

Cine vrea să înțeleagă adevăratul rost al zăristiceii noastre românești, să se coboare cu mintea în primele decenii ale veacului al 19-lea și acolo va afla desfășurându-să o muncă cinstită și o muncă grea, o muncă purceasă din

cea mai curată dragoste de neam, o muncă a cărei lozincă hotărâtă era: *Crestere românească, cultură națională.*

Ce minunat e să vezi curatele străduinți culturale ale acelu Zaharia Carcalechi, harnicul răspânditor al cărților românești, tipărite în Tipografia Universității din Buda, și mai ales, ce minunată e râvna lui și chipul lui înțelept, în care înțelegea el să scoată un ziar pentru Români, în vremea aceea, dintre anii 1816 și 1821!

Era acest Carcalechi un simplu editor de cărți și de calendare, era însă un român, și înțelegea ca Ziarul lui cel atât de dorit, să răspundă nevoilor culturale românești ale vremii aceleia.

Și iarăși ce vrednic de laudă este acest Zaharia, când gândul lui curat românesc îl îndeamnă să întocmească un Ziar nu numai pentru Ardealul, al cărui fiu era, ci și pentru Românii din principate, un Ziar pro Valachia et Moldavia*.*)

Și a mai fost apoi înainte de acest Carcalechi un alt iubitor de cultură românească, un cărturar din Sibiu, numit Molnar, care încă pe la anul 1790 frământă ideea scoaterii unui Ziar românesc, unui Ziar însă pus în serviciul țărănimii, cu tendinți de moralizare și de pregătire economică.

Și tot din acele vremuri, începând cu anul 1838, răsar figura energică de luptător a lui George Barițiu,**) care duce o adevărată luptă de trezire culturală pe calea ziaristiceii, dând la lumină rând pe rând; »Foaia literară«, »Foaia pentru minte, inimă și literatură« și »Gazeta Transilvaniei«. George Barițiu de asemenea înțelegea să facă din foile lui o școală pentru cei întunecați și umiliți, o școală pentru trezirea poporului la viață națională. La ziarele lui iau parte și frunțașii scrisului românesc din principate, Eliade Rădulescu și Gheorge Asachi, cari în acest timp își aveau și ei Ziarul lor, unul: »Curierul românesc«, celalalt: »Albina românească«, țintind cu toții aceleași idealuri, adică afirmarea vieții românești, prin cultivarea minții și înălțarea inimii.

Trecutul ne dă prin urmare această învățătură, că a

*) V. Istoria Literaturii românești în veacul al 18-lea vol. II. de N. Iorga.

**) Vezi: »Un capitol din Istoria Ziaristiceii românești de Dr. I. Lupas«.

fost un timp, când ziaristica era ceva sfânt, fiindcă ea să înfățișa în numele culturii și în numele ideii de neam, iar ziaristul înțelegea, ca prin scrisul lui să fie un învățător pentru mulțimea cea largă, un învățător cinstit, plin de credință și hotărât pentru luptă și pentru jertfă.

Ziaariștii noștri de azi sunt în cea mai mare parte neisprăviții și lăpădăturile școalelor, sunt oameni învăluți de patimi, oameni certați cu cinstea, oameni fără caracter, oameni cari n'au drept călăuză a muncii lor, iubirea de neam, înțelesul înalt și curat al cuvântului. Ei nu înțeleg, că pentru ca să prinzi condeiul în mână și să scrii pentru mulțime, trebuie ca tu însuți să fii stăpân pe o cultură largă și serioasă, și scrisul tău să porceadă dintr'o mare bogăție sufletească și din cele mai curate adâncuri ale gândului tău, și iarăși nu înțeleg, ce sfânt e rostul de gazetar și ce sfântă e clipa, când condeiul tău să frământă alergând pe hârtie, pentru ca din frământarea lui să scapere lumină și învățătură pentru viața celor mulți.

O prefacere în acest senz a ziaristicii noastre de azi, a început o dîl profesor N. Iorga prin »Neamul românesc«, care descătușat fiind de supt firma oricărui partid politic, sbiciuește tot ceea ce este rău în viața noastră românească de pretutindeni, privește și judecă toate lucrurile numai și numai prin prisma celei mai luminate iubiri de neam și dă îndrumările cele mai drepte și mai cuminiți.

*

Ziarele din Ardeal au păstrat par'că o înfățișare mai demnă și mai sănătoasă, trebuind totdeauna să lupte pe terenul național-românesc.

Viața ardelenescă e mai lămurită în rosturile și în năzuințele ei, e mai simplă și mai curată, e o viață românească, și deci presa ardeleană nu poate avea decât rosturi lămurit-românești.

Tendențele culturale sunt mai evidente și foiletonul și-a păstrat aproape în totdeauna înfățișarea lui senină, culturală și educativă.

Spiritul de prefacere al vremilor nouă a început să sufle și în Basarabia, unde au început să apară și trei ziare. Dar' care pare mi-să învrăjlesc din divergență de idei.

Tot așa și cele două ziare bucovinene, să află într'o cumplită divergență de idei.

Doamne, ce vorbe sunt acestea, divergență de idei? Astea sunt vorbe nenorocite, căci când e vorba să slugești neamul, nu e decât o cale, calea muncii, și nu e decât o armă, arma puternică a culturii și a cinstii desăvârșite.

Prin urmare, »ziare culturale«, ziare 'nchinat neamului, iar nu ziare de partide, de grupe mărunte și de interese nemernice. Ziarele culturale înfrățesc și cheamă la munca cea rodnică, ziarele celelalte dezbină și împrăstie puterile noastre.

Craiova, Febr. 1907.

Din „Răvașul“

D. Tomescu.

Invitare la abonament!

Cu 1 Martie st. v. am deschis **NOU ABONAMENT** la revista „*Bunul Econom*“ cu prețul indicat în capul foii.

Abonenții noi sunt rugați a-și scrie curat și cetet: numele, locuința, posta ultimă și comitatul. Abonenții vechi sunt rugați — pentru înlesnirea administrației — a-și scrie și numărul de pe fașia cu care au primit până acum revista, ori a lipi fașia pe cupouul mandatului postal.

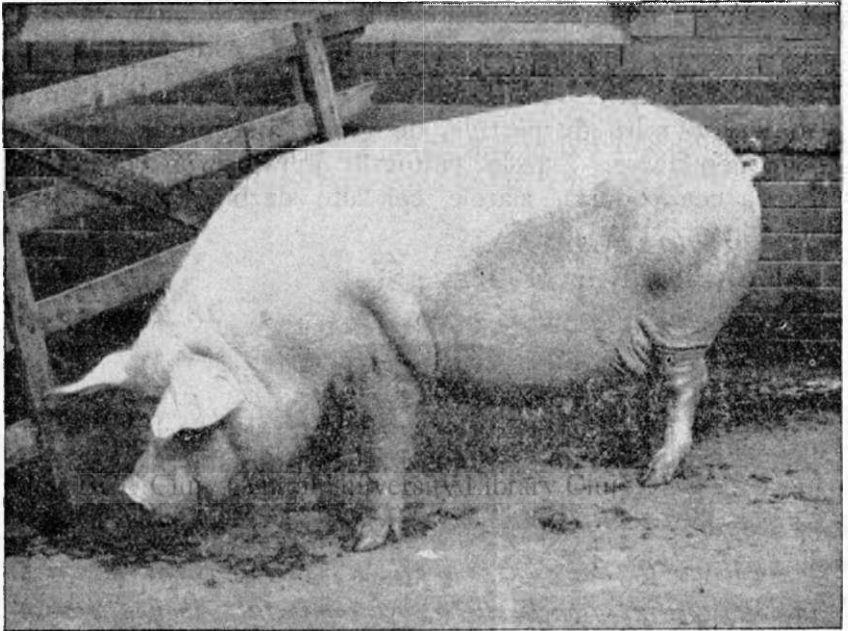
RASELE ANIMALELOR.

Rasele cari să formează prin îngrijirea omului să numesc rase cultivate.

Dacă schimbăm locul și modul de trai al vre-unui animal de rasă, atunci urmașii lui încetul cu încetul perd însușirile lor de odinioară și atunci zicem că rasa lor a degenerat.

Cu cât o rasă este mai veche cu atât degenerează mai greu; de aceea rasele naturale degenerează (să perd) mai greu de cât cele cultivate.

Animalul care poartă toate semnele unei rase anumite să numește animal de rasă, și acela care s'a născut din părinți de tot aceeași rasă să numește sânge curat din raso cutare.

Dăm aici iccana unei rase curate engleze de porci, cari să fac foarte mari, grei și buni de ȳngrașat.

Tot odată sunt atât de blânzi încât ȳți face o deosebită plăcere a te ocupa cu ei. Să sporesc tare; o scroafă fată câte 12—15 purcei, cresc iute și-și ȳin carnea cu puțină ȳngrijire și mâncare.

La Orăștie să poate procura raso aceasta, fiind adusă aici de câți-va ani, unde să cultivă cu bune rezultate. Mai bine e să-ȳți procuri purcei din luna lui August.

Doritorilor li-să vor da ȳndrumări speciale, dacă vor cere, și dacă vor fi și sprijinitori acestei reviste.

Prăsierea peștilor.

(Urmare).

De câtă apă avem lipsă pentru lacurile de pești?
După părerea lui Max von dem Borne, pentru a acoperi cu

apă la adâncime de 1 m. un lac care să extindă pe un teritoriu de $1\frac{1}{2}$ jugăr, avem lipsă de 10.000 metercubice apă în curs de 24 oare. Pentru acoperirea unui teritoriu de o sută jugăre avem trebuință de atâta apă, câtă ar curge continuu pe o țevie de 35 cm. lărgime.

Apa trebuincioasă totdeauna să fie la îndemână, ca după bunul plac să o putem preschimba în mai mare ori mai mică precum o pictinde aceasta felul peștilor prăsiți în acel lac. Pentru lacurile făcute pe locuri, cari absorb în măsură mare apa, avem lipsă de apă mai multă, ca pentru celelalte.

Calitatea apei așa să fie, ca să nu împedce dezvoltarea peștilor, adică să nu conțină materii stricătioasă. Să nu aducă apa cu sine sfărâmături stricătioasă și păgubitoare peștilor de pe la fabrici; să nu curgă nemijlocit de pe munte nete, sau din pădure, pentru-că e prea rece. Apa de izvor, — precum am zis în rândul trecut — nu e priincioasă crapului, pentru că fiind prea rece nu conține destul nutremânt.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Cele mai potrivite lacuri pentru prăsierea crapilor, sunt cele făcute printre locuri arătoare și printră livezi, pentru-că apa în acestea locuri vara să încălză și peste 19°C .

Cea mai bună apă pentru crape este aceea care curge prin vreun sat sau oraș, căci conține materii priincioasă, crapilor cum este d. e. zama de gunoiu.

2. *Posiția lacului* să fie liberă și în fața soarelui, să fie ferit de umbră și de vânturi. Cu cât e lacul mai în fața soarelui, cu atât să încălzește apa mai bine și pești să desvoaltă reepe, pentru-că și hrană să produce mai multă.

3. *Vatra lacului* să fie netedă, fără de nici o groapă căci gropile în cele mai multe cazuri servesc de cuiburi pentru inimiți peștilor. Vatra lacului numai într'o direcțiune să fie scadentă, pentru-ca să putem cu ușurință excide apa din lac. Scadența vetrii lacului peste tot așa să fie ca, cu ușurință să putem umplea și usca lacul de apă. Mai potrivit este dacă la 300 m. scadența e de 1 m. Cu cât e scadența unui lac mai mică cu atât e mai bine, pentru-că înălțimea apei e uniformă pe tot locul, hrană să produce

pe întreg teritoriul lacului și în urmăre și peștii pot paște întreg teritoriul lacului.

4. Pentru un lac bine alcătuit este de mare însemnătate și *calitatea pământului*, care formează suprafața lacului. Pământul așa să fie, ca în toată vremea să țină apa, și să se producă în el plante și animale, cari toate servesc de nutremânt peștilor. Unde vatra lacului o formează pământ neproductiv și care conține multă sare, acolo numai cu mare greutate să pot prăsi pești.

Dacă avem de a face cu astfel de locuri, atunci trebuie încă de vreme să arăm bine locul și să-l gunoim, ca astfel să devie productiv.

5. Pentru că să putem scuti lacul de pești de inundări periculoasă, trebuie ca să ne îngrijim de canale laterale, prin cari apa superficială să o putem delătura.

6. și în sfârșit să facem preluminariu de spese.

Zidirea lacului de pești.

Cele mai potrivite locuri pentru pregătirea lacurilor de pești — precum s'a zis mai sus — sunt acelea cari produc de sine destulă hrană pentru pești. De aceea nici nu este ertat a săpa alvia (vatra) lacului deoarece ce neam face, pe deo parte prea multe cheltueli, de altă parte nici nu produce plantele de lipsă pentru nutrirea peștilor. Lucrul cel mai potrivit este, ca să căutăm locuri gropoasă, cari sunt inzestrate cu țeline cari produc plante multe. De aceea lacul de pești îl pregătim astfel ca având locul gropos și acoperit cu țelină facem un iaz la locul cel mai adânc care să rețină apa.

M A Z Ă R E A.

Mazărea (*Pisum sativum*) este fără îndoială una din plantete agricole care în ultimii ani, a devenit un ce, de actualitate. — Pentru cultura mare ea presintă avantaje însemnate și în special acelea de a ne lăsa excelente locuri pentru a urma cultura grâului.

La început să cultiva numai în grădini; apoi treptat treptat, a luat proporții mari, trecând în cultura mare, unde prezintă un netăgăduit interes.

Fiindcă suntem la începutul cultivei în mare, gădesc necesare aceste note și observații.

Dat fiind, că, cultura pe domeniile mijlocii și mari, tinde a da culturii grâului extensiuni cât mai mari, să naște îndată întrebarea: *în ce îl sãmânăm?* căci în miriști de alte cereale, nu este permis de cultura rațională, în porumbiști de asemenea nu să poate, căci acestea nu sunt libere, decât pe la 1 Noemvrie, iar grâul sãmănat la aceasta epocă, este foarte expus înghețului și mai întotdeauna plin de mälurä și täciune.

Deci rămâne ca singurele locuri bune pentru grâu să fie următoarele: *Ogorul sterp, defrișările de fânețe și pășuni artificiale și mäläriștile, (pepeniștile și sfeclele de zahăr, pe lângä centre mari și fabrici).*

Noi care cultivăm mazärea de 5 ani, ca începători am cultivat varietäți cam la întâmplare; apoi treptat, treptat ne-am procurat mai bune; — toate însă prezintă unicul și marele neajuns de a ajunge la maturitate odată cu grâul când sunt atâtea și atâtea lucrări cărorä cu foarte mari greutateți le poți face față. Aceasta stare de lucruri ne a dat mult de gändit până ce am ajuns în fine să ne putem procura cu sacrificiu, o varietate de mazäre numită »Michau« care să potrivește perfect solului și climei noastre și care are și marele avantaj că să coace cu mult înaintea grâului. — Anul acesta, când, după cum este cunoscut tuturor, toate sãmănăturile s'au recoltat cam la aceeași epocă, această varietate am recoltat-o cu 8 zile înaintea grâului; iar în anul trecut cu 12 zile. E deci un interval destul de mare.

Cu aceasta varietate de mazäre, și dacä am putea obișnui pe țäran să cultive și un porumb mai timpuriu cum este de exemplu porumbul »Alșut« (o varietate de Pignoletto) care este foarte timpuriu, noi îl recoltăm la 22 August, s'ar face un progres real, în agricultura țärei noastre.

Cäci ce avantajios ar fi să avem porumbiștea liberä la 1 Septemvrie, mai cu samä pentru țäranii cari au asolamentul bienal (grâu și porumb).

Revin la mazäre pentru a face mențiune că și din punct de vedere material, este avantajoasă, identică grâului, atât ca producțiune cât și ca preț. În unii ani, cum a

fost anul expirat 1906, mazărea a avut chiar prețuri superioare grâului.

La moșiile Postovari-Orești (Ilfov) și Filipești (Brăila), ambele proprietăți ale dlui Nicu Filipescu, am cultivat numai această varietate de mazăre, zisă »Michau«, și am reușit pe dep'in.

(»Câmpul«)

D. Mălăreș.

Știri, de tot felul.

† **Petru Călcunariu** avocat în Orșova, după scurte suferințe a răposat în Domnul în 11 Martie 1907 n. seara la 11 ore, în etate de 59 ani. Rămășițele pământesti ale scumpului defunct au fost așezate spre odihnă vecinică în 13 Martie 1907 la 4 ore d. m. în cimiterul sf. biserici gr.-or. din Orșova. Fie-i țărina ușoară și memoria binecuvântată.

Pentru emigranți. Ministrul de interne face luători aminte pe cei ce vreau să emigreze, că să nu meargă în statul american Texas, fiindcă acolo nu să capătă acum lucru, apoi îi mai sfătuiește să încunjure Portugalia (fără lângă Spania) fiindcă cine nu știe limba portugheză cu greu e angajat la lucru.

Furt pe linia ferată. În stația Alvinc s'a comis un furt a unui sac de bani, ce conținea suma 10 700 cor. Conducătorul trenului de Sibiu a dat sacul unui servitor să l predea trenului de pe linia principală. Cu aceasta ocazie banii au prins picioare. S'a deschis o anchetă.

Cale ferată între Zlatna și Abrud. Ministrul de comerțiu a dat permisiune locuitorului din Pesta, Deutsch Salamon spre a face lucrări pregătitoare pentru construirea unei linii de tramvay cu cai sau o cale ferată cu tren cu vapor între Zlatna și Abrud.

Asasinarea primministrului bulgar. Ministrul president al Bulgariei, Petkow, a fost ucis Luni cu 3 gloanțe de revolver pe când să preumbla cu ministrul Genadiev. Acesta a fost rănit la braț. Ucigașul să cheamă Petrow și a spus că a omorât pe ministrul în numele întregului popor bulgar.

Părinte bestial. Un țaran din Kapi s'a dăd din Eperjes spre casă, cu copilul său în trăsura. Pe drum s'a luat după el 4 lupi flămânzi. Țaranul a silit caii la fugă, dar de lupi tot nu putea scăpa. În desperarea sa tatăl a încredțat toate, ca să și scape viața sa. El a știut, că dacă arunci lupilor ceva pradă, atunci, până ei să ospătează, poate eventual scăpa. Astfel când lupii erau deja foarte aproape de trăsura, le-a aruncat pe copilul cel mic, și până lupii l'au sfășiat pe acesta el a scăpat. Așa și-a scăpat viața proprie bestialul tată, cu jertfrea vieții copilului său.

Tovărășie de muncitori disolvată. Cefim în «Drapelul» că Ministrul de interne a disolvat tovărășia muncitorilor zidari din Budapesta. Localitatea tovărășiei a fost înveliată, ușile sigilate.

Vifor și zăpadă. La sfârșitul săptămănei trecute s'a descărțat asupra Romăniei un vifor uriaș cu zăpadă. Viforul a băntuit două zile. Drumurile au fost troienite și multe trenuri au trebuit să se oprească. Orient-expresul (cel mai repede tren) s'a troenit la stația Ichinan-Văcărel.

Romăni macedoneni uoși de Greci. În Drama (Macedonia) un Romăn care a dat petiție pentru înființarea unei școale romănești o fost atacat de Greci și rănit greu. Alt Romăn a fost ucis la Serres; cadavrul lui a fost apoi ars.

Nefericire la facerea unui tunel. În apropiere de New-York în decursul zidirii unui tunel au explodat din negrija unui lucrător 1000 chilograme de dinamită. Bubuitura a fost atât de puternică, încât locuitorii din New-York crezând, că e cutremur de pământ au voit să fugă. Cu mare greutate au putut fi liniștiți. În urma exploziei treizeci de lucrători și-au pierdut viața.

Din Rusia. Omorurile politice n'au încetat încă în Rusia. Zilele trecute a fost omorât comandantul militar din Krasnoiarsk, Kozlovski. El a fost împușcat sara pe uliță, când mergea spre casă. Uoigașii au fugit.

Răscoală țărănească. Din cauza împilărilor și jefuirilor din partea arendașilor evrei, mai multe comune din Moldova s'au răscolit cerând alungarea străinilor și pământ.

Omor groaznic. În noaptea de 8 spre 9 Martie la comuna Fizeş au omorît pe marele proprietar de pământ Tölgyessy (de 95 ani), pe econoama sa Iuliana Hegedüs și pe o tetiță de 14 ani Catarina Molnar servitoare, cari locuiau în vila lui Tölgyessy afară din comună. Toți au fost junghiați. Criminalii au dat apoi foc camerei în cari a fost comis fisorul asasinat. Cadavrul lui Tölgyessy a ars de nu'l mai puteai cunoaște. Nu să știe cine au fost criminalii. (•Drap.•)

Natura este întotdeauna cel mai mare măiestru de vindecare și mijloacele și căile ei sunt admirabile. Așa sunt d. e. cuprinse în uleiul de pește forțe vindecătoare, pe cari nu le poate prepara artificial nici o ființă omenească. Forma cea mai gustoasă și mai ușor de mistuit a uleiului de pește să oferă în »Emulziunea-Scott«, care acum să capătă în toate farmaciile.

Ani de zile am fost bolnavă și am cercat tot ce a fost cu putință pentru a-mi recăștiga sănătatea. Am consultat cei mai renumiți medici din Budapesta și Viena, dar' nimic nu mi-a folosit și respirația grea, durerea de urechi, insomnia și alte dureri de cari suferiam nu mi-au trecut. Dacă însă acum totuși am scăpat de aceste mor-uri, am să mulțănesc aceasta numai crucei duple electro-magnetice. Primește deci cele mai profunde mulțămite pentru binecuvântata dtale invenție. Mă simțesc nespus de fericită, că am scăpat de dureri. Nemetujvár, 4 Maiu. Cu distinsă stimă: *Maria Wellinger*. — Această scrisoare a primit-o dl Albert Müller (Budapesta, V. Vadász-utca nr. 42/G), inventatorul crucei duple electro-magnetice nr. 86.967 R. B., care cruce să recomândă în cel mai călduros mod spre folosire.

FELURIMI

Câtă hârtie să consumă în lume? Un economist german a făcut o statistică despre cantitatea de hârtie câtă să consumă în lume. În cele următoare vom da vr'o-câteva din aceste interesante date. În timpul de față există peste 9.985 de diverse fabrici de hârtie, cari produc 1.450 de milioane chfl. din această materie. Din această enormă

producțiune imprimărie consumă jumătate; singură jurnalistică are nevoie de 338 milioane chilgr. de vr'o zece ani încoaci ea consumă cu vr'o 110 milioane mai mult. Autorul acestei statistici socotește în urmă câtă hârtie consumă fiecare locuitor din diferite țări ale Europei și ajunge la următorul rezultat: fiecare Englez consumă anual 6 chil. 50, Americanul 5 chil. 70, Germanul 4 chil. 40, Francezul 4 chil. 20; Italianul și Austriacul întrebuițează numai 2 chil., Mexicanul 1 chil. 20, Spaniolul 0 chil. 85 și în fine Rusul 0 chil. 75 pe an.

Aceste date statistice confirmă ceea ce mai de mult să știe: că Englezul și Americanul cetesc cele mai multe gazete și scriu scrisorile cele mai multe, întrec în această privință cu mult pe Italiani și Germani.

*

Câte cuvinte îi trebuiesc omului în viață. Prin împrutările ce le a făcut din limbile altor popoare, limba engleză are cel mai bogat dicționar. Standard Dicționar, publicat în Statele-Unite, dă definițiunea la aproape 350.000 de cuvinte engleze sau devenite engleze. Bine înțeles că în aceasta mulțime de cuvinte vor fi de sigur o mulțime de termeni tehnici. În viața zilnică n'avem nici pe departe nevoie de întrebuițarea atâtor termeni. Shakespeare trecea de scriitorul care dispunea de cel mai mare număr de cuvinte, cu toate acestea, dânsul n'a întrebuițat în scrierile sale mai mult decât 16.000. Milton să folosește numai de 8.000 și în timpul de față un om foarte instruit nu să folosește mai mult decât de 3—4.000 de cuvinte.

Oamenii fără cultură superioară să servească de comun de 500 cuvinte. Sunt anumite localități îndepărtate și izolate unde cineva nu trebuie să știe decât 200 cuvinte pentru conversația zilnică.

Pentru a citi jurnale și cărți de literatură este de ajuns ca să cunoască 2.000 de cuvinte.

Posta redacției.

Dlul *N. H.* colaborator. »Higiena în școlile populare» din cauza lipsei de spațiu nu să poate publica.

Redactor responsabil: GEORGE SUCIU.

Ce deosebire mare

Într-o casă unde copil nu sunt bolnavi, nici slabi și nici nervoși și sămânși, fericiți și să pot bucura de o dispoziție statornică și plăcută. Cea mai bună medicină pentru susținerea acestei bune dispoziții la copii este Emulziunea lui Scott pregătită cu adaugerea chimicală subphosphot de calciu și natriu, care prin puterea sa extraordinară vindecă și ține în deplină sănătate copil. Emulziunea lui Scott este plăcută și dulce, prin urmare ușor de luat și de mistuit, face poftă de mâncare și regulează organele de mistuire, cu puterea sa extraordinară întrece peste așteptare oleiul comun de ficat de pește. (594) 20-28

Semnul de garanță pentru veritabila Emulziune a lui Scott e pescarul cu o știucă pe spate.

EMULSIUNEA lui SCOTT

Să capătă în toate farmaciile.

Prețul sticlei originale 2 cor. 50 fil.

TUSEA!

(595) Cine nu vrea s'o ia în samă păcătueste contra sănătății proprii!

Caramellele lui Kaiser

cu marca de scutire „3 brazi”, sunt încercate și recomandate de toți medicii ca mijloc contra tusei, răgușelei, catarhului, flegmei și a catarhului cronic de grumazi.

5120 atestate dovedesc împlinirea celor promise.

Pachetul de 20 și 40 bani să capătă la farmacia:

JOSEF GRAFFIUS
ORĂȘTIE (Szászváros).

Sământă Soia

de prima calitate, să află de vânzare vre-o 30 kilograme numai cu 1 coroană kilogramul.

Cumpărătorii să se adreseze la admin. acestei reviste.

Un pachet de „Rattentod” | moartea cloștanilor |

(FELIX IMMISCH, Delitzsch)

e de ajuns pentru de a cauza moartea tuturor cloștanilor.

Fără nici un pericol pentru alte animale...

(*) scrie dl **Fr. Francois** din **Vronwepolder**. 4-9

Să capătă în pachete cu câte 70 fileri la farmacia

CORNEL DEMETER, Orăștie (Szászváros)
lângă bisericile ev. ref.